

De brottsbekämpande
myndigheternas
direktåtkomst till uppgifter i
beskattningsdatabasen

Innehåll

1	Sammanfattning	4
2	Författningsförslag	5
2.1	Förslag till lag om ändring i lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet	5
2.2	Förslag till förordning om ändring i förordningen (2001:588) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet	8
3	Bakgrund	11
4	Direktåtkomst	15
5	Dataskyddsregleringen	17
5.1	Dataskyddsförordningen och 2016 års dataskyddsdirektiv	17
5.2	Dataskyddslagen	18
5.3	Brottsdatalagen	19
6	Lagen om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet	20
7	Sekretessregleringen	23
7.1	Databassekretess hos Skatteverket	23

7.2	Konkurrens mellan sekretessbestämmelser.....	24
7.3	Sekretess i brottsbekämpande verksamhet.....	25
7.4	Sekretessbrytande bestämmelser	26
8	De brottsbekämpande myndigheternas tillgång till uppgifter i beskattningsdatabasen	27
8.1	Dagens reglering	27
8.2	Direktåtkomst i brottsbekämpande syfte	28
8.2.1	Polismyndigheten.....	29
8.2.2	Säkerhetspolisen	30
8.2.3	Åklagarväsendet.....	31
8.2.4	Tullverket	33
9	Direktåtkomst för brottsbekämpande myndigheter.....	37
9.1	Direktåtkomst och personlig integritet.....	37
9.2	Nya bestämmelser om direktåtkomst till uppgifter i beskattningsdatabasen	38
9.2.1	Bestämmelsernas närmare utformning.....	Fel! Bokmärket är inte definierat.
9.3	Sekretess	42
9.3.1	Bestämmelse om uppgiftsskyldighet.....	42
9.3.2	Bestämmelsernas närmare utformning.....	42
9.3.3	Sekretess hos de mottagande myndigheterna.....	44
10	Ikraftträdande och behovet av övergångsbestämmelser	46
11	Konsekvenser.....	47
12	Författningskommentar	51
12.1	Förslaget till lag om ändring i lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet	51

1 Sammanfattning

I promemorian föreslås att Polismyndigheten, Säkerhetspolisen, Åklagarmyndigheten, Ekobrottsmyndigheten och Tullverket ska få medges tillgång till vissa uppgifter i Skatteverkets beskattningsdatabas genom direktåtkomst. Direktåtkomsten ska avse uppgifter som behövs för att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet eller utreda eller lagföra brott. Det föreslås också att det införs en bestämmelse som innebär att Skatteverket är skyldigt att lämna sådana uppgifter till myndigheterna.

I promemorian redogörs inledningsvis för innebörden av direktåtkomst och gällande rätt avseende dataskydd och sekretess. Därefter beskrivs de brottsbekämpande myndigheternas behov av tillgång till uppgifter i beskattningsdatabasen genom direktåtkomst. Promemorian avslutas med överväganden mellan de motstående intressen som finns i frågan och förslag till en ny reglering som möjliggör att de nämnda myndigheterna medges direktåtkomst till uppgifter i beskattningsdatabasen.

Författningsändringarna föreslås träda i kraft den 1 mars 2021.

2 Författningsförslag

2.1 Förslag till lag om ändring i lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet¹

dels att 1 kap. 5 § ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas en ny paragraf, 2 kap. 8 e §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

5 §²

Uppgifter som behandlas enligt 4 § får även behandlas för

1. att tillhandahålla information som behövs i författningsreglerad verksamhet hos någon annan än Skatteverket för

a) fastställande av underlag för samt redovisning, bestämmande, betalning och återbetalning av skatter eller avgifter,

b) utsökning, indrivning, skuldsanering och F-skuldsanering,

c) att utgöra underlag för beräkning, beslut och kontroll i fråga om förmån, bidrag och andra stöd,

d) pensionsberäkning,

e) tillsyn och kontroll samt lämplighets- och tillståndsprövning och annan liknande prövning, och

f) aktualisering och komplettering av uppgifter om fastigheter i andra myndigheters register,

---

¹ Senaste lydelse av lagens rubrik 2003:670.

² Senaste lydelse 2018:228.

2. att tillhandahålla information som behövs i Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet enligt lagen (1997:1024) om Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet,

2. att tillhandahålla information som behövs i

a) Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet enligt lagen (1997:1024) om Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet,

b) Polismyndighetens, Säkerhetspolisens, Åklagarmyndighetens, Ekobrottsmyndighetens eller Tullverkets brottsbekämpande och lagförande verksamhet,

3. att fullgöra uppgiftslämnande som sker i överensstämmelse med lag eller förordning, och

4. andra ändamål, under förutsättning att uppgifterna inte behandlas på ett sätt som är oförenligt med det ändamål för vilket uppgifterna samlades in.

2 kap.

8 e §

Polismyndigheten, Säkerhetspolisens, Åklagarmyndigheten, Ekobrottsmyndigheten och Tullverket får ha direktåtkomst till uppgifter i beskattningsdatabasen, om uppgifterna behövs för att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet eller utreda eller lagföra brott.

Direktåtkomsten får endast omfatta

1. uppgifter per betalningsmottagare i en sådan arbetsgivardeklaration eller förenklad arbetsgivardeklaration som avses

i 26 kap. skatteförfarandelagen
(2011:1244),

2. identifikationsuppgifter
för den uppgiftsskyldige och
betalningsmottagaren, och

3. uppgift om den redovis-
ningsperiod som deklarationen
avser.

Denna lag träder i kraft den 1 mars 2021.

2.2 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2001:588) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet

Härigenom föreskrivs att det i förordningen (2001:588) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet³ ska införas en ny paragraf, 8 f §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

8 f §

Till Polismyndigheten, Säkerhetspolisen, Åklagarmyndigheten, Ekobrottsmyndigheten och Tullverket ska uppgifter lämnas ut från beskattningsdatabasen i den utsträckning det behövs för att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet eller utreda eller lagföra brott.

De uppgifter som ska lämnas ut med stöd av första stycket är

1. uppgifter per betalningsmottagare i en sådan arbetsgivardeklaration eller förenklad arbetsgivardeklaration som avses i 26 kap. skatteförfarandelagen (2011:1244),

2. identifikationsuppgifter för den uppgiftsskyldige och betalningsmottagaren, och

3. uppgift om den redovisningsperiod som deklarationen avser.

Polismyndigheten, Säkerhetspolisen, Åklagarmyndigheten, Ekobrottsmyndigheten och Tullverket har rätt att ta del av uppgifterna vid direktåtkomst till

---

³ Senaste lydelse av förordningens rubrik 2003:1023.

*beskattningsdatabasen enligt
2 kap. 8 e § lagen (2001:181) om
behandling av uppgifter i
Skatteverkets beskattnings-
verksamhet.*

Denna förordning träder i kraft den 1 mars 2021.

3 Bakgrund

Informationsutbyte mellan myndigheter spelar en allt viktigare roll i flera sammanhang, inte minst när det gäller arbetet för att minska och klara upp brott. Den tekniska utvecklingen har bidragit till att det blivit enklare att lämna information mellan myndigheter och det är angeläget att regleringen av informationsutbytet ses över i takt med teknikutvecklingen. Vid en sådan översyn är det nödvändigt att göra avvägningar mellan viktiga allmänintressen och skyddet för den personliga integriteten.

Från och med den 1 juli 2018 ska vissa arbetsgivare lämna uppgifter om utbetalda ersättningar för arbete och skatteavdrag löpande på individnivå, dvs. per betalningsmottagare, till Skatteverket. Sedan den 1 januari 2019 omfattar systemet med uppgifter på individnivå i arbetsgivardeklarationen alla uppgiftsskyldiga arbetsgivare utom vissa pensionsbetalare. Uppgifterna ska normalt lämnas månadsvis i en arbetsgivardeklaration i stället för, som tidigare, årligen i en kontrolluppgift. Arbetsgivardeklarationen ska innehålla uppgift om den ersättning för arbete som utbetalaren är skyldig att göra skatteavdrag för, skatteavdragets belopp, den ersättning som utbetalaren är skyldig att betala arbetsgivaravgifter för och vissa andra uppgifter (prop. 2016/17:58 Uppgifter på individnivå i arbetsgivardeklarationen). De uppgifter som lämnas i arbetsgivardeklarationen registreras i Skatteverkets beskattningsdatabas och får behandlas automatiserat enligt bestämmelserna i 2 kap. lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet.

Den nya regleringen innebär att det normalt finns månadsaktuella uppgifter om bl.a. inkomst och arbetsgivare i Skatteverkets beskattningsdatabas. Dessa uppgifter kan vara till nytta i olika myndigheters brottsbekämpande verksamhet. I dag måste myndigheter inom rättsväsendet kontakta Skatteverket för att i varje

enskilt fall begära ut uppgifter. Detta är tids- och resurskrävande och fråga har därför uppstått om det bör införas en möjlighet att få ta del av uppgifterna genom direktåtkomst. Med direktåtkomst menas att information är tillgänglig för en användare för att på egen hand söka i den och få svar på frågor utan att kunna påverka innehållet.

I lagen om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet finns det inte några bestämmelser som begränsar möjligheten att lämna ut uppgifter elektroniskt till andra myndigheter. I förarbetena till lagen anfördes att om en myndighet ska eller får lämna ut uppgifter, t.ex. med stöd av sekretesslagen (numera offentlighets- och sekretesslagen 2009:400, förkortad OSL) eller andra författningar, bör det vara upp till myndigheterna att avgöra på vilket sätt det ska göras (prop. 2000/01:33 s. 112). För direktåtkomst finns det däremot en uttömmande uppräknning över vilka myndigheter och vilken verksamhet inom Skatteverket som får ha direktåtkomst till beskattningsdatabasen och över vilka uppgifter som kan omfattas. Av bestämmelserna i 2 kap. 7–8 d §§ i lagen framgår att direktåtkomsten omfattar Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet, Kronofogdemyndigheten, Tullverket, socialnämnder, Migrationsverket, Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen.

I samband med att Migrationsverket, Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen gavs direktåtkomst behandlades även ett förslag om direktåtkomst till inkomstuppgifter i beskattningsdatabasen för Åklagarmyndigheten (prop. 2016/17:58 s. 143 f.). Förslaget innebar att Åklagarmyndigheten skulle få direktåtkomst till uppgifter i syfte att bestämma storleken på dagsböter. Förslaget genomfördes dock inte. Åklagarmyndigheten ansåg visserligen att myndigheten borde få direktåtkomst men framhöll att det var angeläget att polisen och andra brottsbekämpande myndigheter gavs motsvarande möjligheter till direktåtkomst. Vidare betonade såväl Åklagarmyndigheten som Ekobrottsmyndigheten att det vore angeläget att få tillgång till direktåtkomst även för andra ändamål än fastställande av dagsbot. Regeringen uttalade i propositionen att det kan finnas anledning att vidare utreda om myndigheter inom rättsväsendet ska ges direktåtkomst till inkomstuppgifter samt om åtkomst även ska medges för ytterligare ändamål än bestämmande av dagsbotens storlek (prop. 2016/17:58 s. 144).

Regeringen har även tidigare, när direktåtkomsten för Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet reglerades, konstaterat att det kan finnas anledning att återkomma till frågan om fler brottsbekämpande myndigheter än Skatteverket bör få tillgång till uppgifter i beskattningsdatabasen (prop. 2005/06:169 s. 82).

Polismyndigheten har i en skrivelse till Justitiedepartementet i mars 2017 anført att tillgång till uppgifter om utbetalda ersättningar på individnivå och uppgift om vem som har lämnat ersättningen skulle vara mycket värdefull i olika delar av verksamheten. Direktåtkomst till sådana uppgifter skulle enligt Polismyndigheten förbättra förutsättningarna att klara upp brott samt vara tids- och resursbesparande.

4 Direktåtkomst

Det finns inte någon legaldefinition av uttrycket direktåtkomst. Det som vanligtvis avses med direktåtkomst är att någon har direkt tillgång till någon annans register eller databas, och på egen hand kan söka efter information, men utan att kunna påverka innehållet i registret eller databasen. Enligt Informationshanteringsutredningen bör direktåtkomst anses föreligga om en myndighet hos en annan myndighet har sådan teknisk tillgång till upptagningar som avses i 2 kap. 3 § andra stycket tryckfrihetsförordningen, dvs. om upptagningen är tillgänglig för myndigheten med tekniskt hjälpmedel som myndigheten själv utnyttjar för överföring i sådan form att den kan läsas, avlyssnas eller på annat sätt uppfattas (se SOU 2015:39 Myndighetsdatalag s. 121 och s. 390 f.). Högsta förvaltningsdomstolen använde i avgörandet HFD 2015 ref. 61, som avsåg utlämnande av uppgifter i form av upptagning mellan myndigheter, en motsvarande definition av direktåtkomst.

I begreppet direktåtkomst ligger också att den som är personuppgiftsansvarig för registret eller databasen saknar kontroll över vilka uppgifter som den som har direktåtkomst vid ett visst tillfälle tar del av. Från integritetssynpunkt har det därför ansetts viktigt att frågor om tillgång till uppgifter genom direktåtkomst regleras särskilt i registerlagstiftningarna (se bl.a. prop. 2000/01:129 s. 74 och prop. 2005/06:52 s. 8).

Den myndighet som lämnar ut uppgifter genom direktåtkomst fattar inte beslut om utlämnande i varje enskilt fall. Prövningen av om ett utlämnande är förenligt med offentlighets- och sekretesslagen måste därför ske redan då uppgifterna görs tillgängliga genom direktåtkomst, oavsett om någon mottagare vid den tidpunkten tar del av dem. En bestämmelse om direktåtkomst är inte en sådan sekretessbrytande regel som avses i offentlighets- och sekretesslagen, eftersom bestämmelser om direktåtkomst bara

tar sikte på formen för utlämnandet. En förutsättning för att direktåtkomst ska kunna tillåtas är därför att åtkomsten antingen endast avser offentliga uppgifter eller att den avser sådana sekretessbelagda uppgifter som enligt lag eller förordning får lämnas ut till den som har direktåtkomst.

Vid direktåtkomst fattas beslutet om överföring i varje enskilt fall av mottagaren, dvs. den som har medgetts tillgång till uppgifter genom direktåtkomst. Den faktiska begränsningen av direktåtkomsten görs med hjälp av olika tekniska lösningar, vilka måste utformas utifrån hur direktåtkomsten har reglerats i den aktuella situationen.

5 Dataskyddsregleringen

5.1 Dataskyddsförordningen och 2016 års dataskyddsdirektiv

EU:s nyligen genomförda dataskyddsreform omfattar dels Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (dataskyddsförordningen), dels Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/680 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behöriga myndigheters behandling av personuppgifter för att förebygga, förhindra, utreda, avslöja eller lagföra brott eller verkställa straffrättsliga påföljder, och det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av rådets rambeslut 2008/977/RIF (dataskyddsdirektivet).

Dataskyddsförordningen utgör från och med den 25 maj 2018 grunden för generell personuppgiftsbehandling inom EU. Det huvudsakliga syftet med förordningen är bl.a. att säkerställa en enhetlig skyddsnivå över hela unionen och att undvika avvikelser som hindrar den fria rörligheten av personuppgifter inom den inre marknaden. Förordningen är direkt tillämplig i alla EU:s medlemsstater men både förutsätter och medger samtidigt kompletterande och specificerande nationella bestämmelser av olika slag.

Dataskyddsdirektivet innehåller bestämmelser om skydd för fysiska personer med avseende på behöriga myndigheters behandling av personuppgifter i syfte att förebygga, förhindra, utreda, avslöja eller lagföra brott eller verkställa straffrättsliga påföljder. Även sådan personuppgiftsbehandling som utförs av behöriga myndigheter för att skydda mot, förebygga och förhindra

hot mot den allmänna säkerheten ingår i tillämpningsområdet. Syftet med direktivet är att skydda fysiska personers grundläggande rättigheter och friheter, särskilt deras rätt till skydd av personuppgifter, samt att säkerställa att det utbyte av personuppgifter som krävs inom unionen mellan behöriga myndigheter varken begränsas eller förbjuds av skäl som rör skyddet för fysiska personer med avseende på behandlingen av personuppgifter. På många områden överensstämmer regleringen i dataskyddsdirektivet med motsvarande reglering i dataskyddsförordningen.

Av artikel 2.1.d i dataskyddsförordningen jämförd med artikel 1.1 i dataskyddsdirektivet framgår att förordningen inte gäller för sådan personuppgiftsbehandling som omfattas av direktivets tillämpningsområde.

Viss behandling av personuppgifter undantas från både dataskyddsdirektivets och dataskyddsförordningens tillämpningsområde. Av intresse är främst personuppgiftsbehandling i verksamhet som inte omfattas av unionsrätten (artikel 2 i respektive rättsakt).

5.2 Dataskyddslagen

Som en nödvändig följd av att dataskyddsförordningen är direkt tillämplig upphävdes personuppgiftslagen den 25 maj 2018. Samtidigt trädde lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning (dataskyddslagen) i kraft.

Dataskyddslagen innehåller kompletterande bestämmelser till dataskyddsförordningen av generell karaktär och reglerar bl.a. frågor om rättslig grund för behandling av personuppgifter, känsliga personuppgifter, begränsningar av vissa rättigheter och skyldigheter, administrativa sanktionsavgifter samt skadestånd och överklagande. Dataskyddslagen utvidgar dessutom tillämpningen av bestämmelserna i dataskyddsförordningen till att, med vissa undantag, gälla även vid personuppgiftsbehandling i verksamhet som inte omfattas av unionsrätten.

Dataskyddslagen är subsidiär till annan författning. Andra författningar kan alltså innehålla bestämmelser som avviker från dataskyddslagen.

5.3 Brottsdatalagen

Dataskyddsdirektivet har i huvudsak genomförts genom en ny ramlag, brottsdatalagen (2018:1177), som innehåller bestämmelser om hantering av personuppgifter inom direktivets tillämpningsområde. I brottsdatalagen, som trädde i kraft den 1 augusti 2018, finns bl.a. bestämmelser om rättslig grund, ändamål för behandling av personuppgifter, känsliga personuppgifter, längsta tid som personuppgifter får behandlas, personuppgiftsansvarigas skyldigheter, enskildas rättigheter, administrativa sanktionsavgifter samt skadestånd och överklagande. Även brottsdatalagen är subsidiär till annan författning.

Den 1 januari 2019 trädde de nya registerförfattningarna för myndigheterna i rättskedjan i kraft. Som exempel kan nämnas att för Polismyndighetens del gäller nu lagen (2018:1693) om polisens behandling av personuppgifter på brottsdatalagens område (polisens brottsdatalag). Lagen är också tillämplig i vissa delar på Ekobrottsmyndighetens och Säkerhetspolisens verksamheter. Den och andra myndigheters registerlagar på brottsdatalagens område gäller utöver brottsdatalagen och innehåller enbart bestämmelser som innebär preciseringar, undantag eller avvikelser från den lagen.

Vid sidan av brottsdatalagens tillämpningsområde trädde den 1 januari 2020 även Säkerhetspolisens nya datalag i kraft, lagen (2019:1182) om Säkerhetspolisens behandling av personuppgifter. Lagens innehåll motsvarar till stora delar innehållet i brottsdatalagen och polisens brottsdatalag.

6 Lagen om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet

Vid behandling av personuppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet gäller lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet som innehåller bestämmelser som kompletterar dataskyddsförordningen. Lagen gäller behandling av personuppgifter om enskilda personer men vissa bestämmelser i lagen gäller även behandling av uppgifter om juridiska personer (se 1 kap. 1 § andra stycket). Lagen kompletteras av förordningen (2001:588) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet.

I 1 kap. 4 § i lagen anges för vilka primära ändamål uppgifter får behandlas. I stort sett hela Skatteverkets verksamhet inom beskattningsområdet omfattas av ändamålsbeskrivningen. I 1 kap. 5 § finns bestämmelser om sekundära ändamål. De sekundära ändamålen reglerar i vilken utsträckning personuppgifter som myndigheten samlat in för ett primärt ändamål, får behandlas för att lämnas ut till annan verksamhet inom den egna myndigheten, till enskilda eller till andra myndigheter för att tillgodose deras behov. Uppgifter som behandlas enligt 4 § får enligt bestämmelsen i 5 § även behandlas bl.a. för att tillhandahålla information som behövs i Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet och för att fullgöra uppgiftslämnande som sker i överensstämmelse med lag eller förordning. Uppgifterna får även behandlas för andra ändamål, under förutsättning att de inte behandlas på ett sätt som är oförenligt med det ändamål för vilket uppgifterna samlades in (finalitetsprincipen).

Enligt 2 kap. 1 § i lagen ska det i beskattningsverksamheten finnas en samling uppgifter som med hjälp av automatiserad behandling används gemensamt i verksamheten för de i 1 kap. 4 och 5 §§ angivna ändamålen (beskattningsdatabasen). Av 2 kap. 2 § framgår vidare att i beskattningsdatabasen får uppgifter behandlas om personer som omfattas av verksamhet enligt 1 kap. 4 § 1–9. I 2 kap. 3 § och i förordningen om behandling av uppgifter i beskattningsverksamheten finns bestämmelser om vilka uppgifter som får behandlas i beskattningsdatabasen. Det gäller bl.a. en fysisk persons identitet, medborgarskap, bosättning och familjeförhållanden och en juridisk persons identitet, säte, ägarförhållanden samt firmatecknare och andra företrädare. Vidare får databasen innehålla uppgifter om registrering för skatter och avgifter och underlag för fastställande av skatter och avgifter. Med uppgifter om registrering för skatter eller avgifter avses bl.a. uppgifter om att någon är registrerad som skattskyldig för mervärdesskatt eller som skyldig att betala arbetsgivaravgifter. Med underlag för fastställande av skatter och avgifter avses bl.a. uppgifter som lämnas i deklARATIONER om inkomst eller kontrolluppgifter om intäkt i inkomstslaget tjänst. Vidare får databasen innehålla uppgifter om bestämmande av skatter och avgifter. Med det avses bl.a. uppgifter om inbetald preliminär skatt och socialavgifter och beslutad slutlig skatt för inkomst av tjänst eller kapital. Även uppgifter om underlag för fastighetstaxering, uppgifter om revision och annan kontroll av skatter och avgifter samt yrkanden och grunder i ett ärende får behandlas i databasen.

I lagen finns inga bestämmelser som begränsar möjligheten att lämna ut uppgifter elektroniskt till andra myndigheter. I förarbetena anfördes att om en myndighet ska eller får lämna ut uppgifter, t.ex. med stöd av sekretesslagen (numera offentlighets- och sekretesslagen) eller andra författningar, bör det vara upp till myndigheterna att avgöra på vilket sätt det ska göras (prop. 2000/01:33 s. 112). Det finns dock i 2 kap. 7–8 d §§ en uttömmande uppräkningslista över vilka myndigheter och vilken verksamhet inom Skatteverket som får ha direktåtkomst till beskattningsdatabasen. Där anges också vilka uppgifter som omfattas av direktåtkomst för respektive myndighet och verksamhet. Utöver Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet har Kronofogdemyndigheten, Tullverket, Migrationsverket, Försäkringskassan, Arbets-

förmedlingen och kommunernas socialnämnder tillgång till vissa uppgifter genom direktåtkomst.

7 Sekretessregleringen

7.1 Databassekretess hos Skatteverket

Bestämmelser om skatte- och tullsekretess finns i 27 kap. OSL. Av 27 kap. 1 § första stycket OSL framgår att sekretess gäller i verksamhet som avser bestämmande av skatt eller fastställande av underlag för bestämmande av skatt för uppgift om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden. Sekretess gäller vidare i verksamhet som avser förande av eller uttag ur beskattningsdatabasen enligt lagen om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet för uppgift om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden som har tillförts databasen, s.k. databassekretess (27 kap. 1 § andra stycket 1 OSL).

Med bestämmande av skatt avses bl.a. bestämmande av preliminär skatt, slutlig skatt och mervärdesskatt. Med verksamhet som avser bestämmande av skatt eller fastställande av underlag för bestämmande av skatt avses i huvudsak verksamheten enligt skatteförfarandelagen (2011:1244). Uttrycket verksamhet som avser bestämmande av skatt täcker inte bara själva beskattningsärendena utan också t.ex. registerföring och annan verksamhet som har anknytning till förfarandet men saknar ärendekaraktär. Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet ryms inte under bestämmelsen utan regleras i 18 kap. och 35 kap. 1 och 2 §§ OSL.

Föremålet för sekretessen är som framgår ovan uppgifter om enskildas personliga eller ekonomiska förhållanden. Sekretessen omfattar uppgifter om såväl den som är föremål för beskattning som tredje man.

I offentlighets- och sekretesslagen skiljer man mellan primära och sekundära sekretessbestämmelser. En primär sekretessbestämmelse är en bestämmelse om sekretess som en

myndighet ska tillämpa på grund av att bestämmelsen riktar sig direkt till myndigheten eller omfattar en viss verksamhet eller en viss ärendetyp som hanteras hos myndigheten eller omfattar vissa uppgifter som finns hos myndigheten. Om en myndighet har direktåtkomst till en upptagning för automatiserad behandling hos en annan myndighet och om en uppgift i denna upptagning är sekretessreglerad så ska den myndighet som har direktåtkomst till upptagningen tillämpa samma sekretessbestämmelse som den andra myndigheten (11 kap. 4 § OSL). Sekretessbestämmelsens utformning gör att den är tillämplig hos de direktanslutna myndigheterna så länge som uppgifterna inte har tagits ut ur databasen, dvs. när uppgifterna enbart är tekniskt tillgängliga hos den mottagande myndigheten. När en uppgift ur databasen dras ut på papper eller används på annat sätt i den mottagande myndighetens verksamhet upphör databassekretessen att vara tillämplig hos den mottagande myndigheten (prop. 2007/08:160 s. 95 f. och 2010/11:78 s. 12 och 23 f.). I sådana situationer kommer i stället de sekretessbestämmelser som gäller hos den mottagande myndigheten att vara tillämpliga på uppgiften.

Databassekretessen enligt 27 kap. 1 § OSL är absolut, dvs. något skaderekvisit finns inte. I förarbetena till den tidigare gällande sekretesslagen (1980:100), prop. 1979/80:2 Del A s. 255 f., angavs i fråga om valet av sekretessens styrka bl.a. att de skattskyldigas långtgående plikt att lämna uppgifter om sina förhållanden ger skyddsaspekten en särskild tyngd och att skattskyldiga personer skulle kunna uppleva det som integritetskränkande att uppgifter i deras deklARATIONER kom till offentligheten, även om en del av dessa uppgifter är av mer alldaglig beskaffenhet.

De flesta beslut inom beskattningsverksamheten är offentliga enligt 27 kap. 6 § OSL.

7.2 Konkurrens mellan sekretessbestämmelser

I vissa fall kan flera sekretessbestämmelser vara tillämpliga på en och samma uppgift. Huvudregeln om konkurrens mellan bestämmelser i en sådan situation finns i 7 kap. 3 § OSL, och innebär att sekretessbestämmelser enligt vilka en uppgift är sekretessbelagd har företräde framför sekretessbestämmelser enligt vilka en uppgift inte

är sekretessbelagd. Detta gäller oavsett om det är fråga om primära eller sekundära sekretessbestämmelser.

Det finns flera bestämmelser i offentlighets- och sekretesslagen som reglerar konkurrens mellan olika sekretessbestämmelser i vissa specifika situationer och som avviker från 7 kap. 3 § OSL, däribland 11 kap. 8 §. Enligt den särskilda konkurrensregeln ska bl.a. bestämmelsen om överföring av sekretess i 11 kap. 4 § OSL inte tillämpas om det finns en primär sekretessbestämmelse till skydd för samma intresse som är tillämplig på uppgiften hos den mottagande myndigheten. I ett sådant fall ska den primära sekretessbestämmelsen tillämpas. Det gäller oavsett om den primära sekretessbestämmelsen ger ett starkare eller ett svagare skydd än den sekundära sekretessbestämmelsen. Även undantag från den primära sekretessbestämmelsens tillämpningsområde har företrädare framför den sekundära sekretessen.

Som exempel kan nämnas att databassekretessen är tillämplig hos andra myndigheter som har direktåtkomst till beskattningsdatabasen, t.ex. Kronofogdemyndigheten. Databassekretessen gäller så länge en uppgift i databasen bara är tekniskt tillgänglig hos den mottagande myndigheten men inte har använts i verksamheten. Därutöver är bestämmelserna i 34 kap. 1 och 2 §§ OSL tillämpliga som primära sekretessbestämmelser i Kronofogdemyndighetens exekutiva verksamhet. Av 11 kap. 8 § OSL följer att i situationer när Kronofogdemyndigheten har direktåtkomst till uppgifter hos Skatteverket, vilka omfattas av primära sekretessbestämmelser hos Kronofogdemyndigheten, blir bestämmelsen om överföring av sekretess vid direktåtkomst i 11 kap. 4 § OSL inte tillämplig.

7.3 Sekretess i brottsbekämpande verksamhet

Bestämmelser om sekretess för uppgift om en enskilds personliga och ekonomiska förhållanden i bl.a. förundersökning och annan brottsbekämpande verksamhet regleras i 35 kap. 1 § OSL. Sekretess gäller för sådan uppgift om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider skada eller men. Sekretessen gäller således med ett omvänt skaderekvisit. Sekretessbestämmelsen i 35 kap. 1 § OSL är bl.a. tillämplig på uppgifter som förekommer i verksamhet som syftar till att

förebygga, uppdaga, utreda eller beivra brott och som bedrivs av en åklagarmyndighet, Polismyndigheten, Säkerhetspolisen, Skatteverket, Tullverket eller Kustbevakningen.

Sekretessen enligt 35 kap. 1 § upphör i de flesta fall i samband med att åtal väcks. Sekretessen består dock för uppgift i en handling som har kommit från en myndighet där uppgiften är sekretessreglerad, 35 kap. 7 § 3 OSL.

7.4 Sekretessbrytande bestämmelser

Som har beskrivits ovan i avsnitt 4.1 omfattas uppgifter på individnivå i arbetsgivardeklarationer av absolut sekretess enligt 27 kap. 1 § OSL hos Skatteverket. Ett utlämnande av uppgifterna till andra myndigheter kräver att sekretessen bryts. I 10 kap. OSL finns vissa sekretessbrytande bestämmelser.

Uppgifter som angår misstankar om brott kan i viss utsträckning lämnas ut med stöd av flera olika sekretessbrytande bestämmelser, se exempelvis 10 kap. 24 §. Enligt den s.k. generalklausulen i 10 kap. 27 § OSL får en sekretessbelagd uppgift lämnas till en myndighet, om det är uppenbart att intresset av att uppgiften lämnas har företräde framför det intresse som sekretessen ska skydda. Av 10 kap. 28 § OSL följer vidare att sekretess inte hindrar att uppgift lämnas till en annan myndighet, om uppgiftsskyldighet följer av lag eller förordning.

8 De brottsbekämpande myndigheternas tillgång till uppgifter i beskattningsdatabasen

8.1 Dagens reglering

Ett flertal myndigheter har i dag direktåtkomst till Skatteverkets beskattningsdatabas, exempelvis Försäkringskassan och Kronofogdemyndigheten. När det gäller brottsbekämpande verksamhet är det endast Skatteverket självt som har direktåtkomst. Enligt 2 kap. 7 § lagen om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet omfattar direktåtkomsten endast de uppgifter som avses i 3 § 1–5, 7, 10 och 11 i lagen.

Tullverket har viss tillgång till uppgifter i beskattningsdatabasen genom direktåtkomst men den får enligt 2 kap. 8 § andra stycket endast avse den som är eller kan antas vara gäldenär enligt tullagstiftningen, skyldig att betala skatt för vara vid import eller föremål för Tullverkets kontrollverksamhet enligt lagen (1998:506) om punktskattekontroll av transporter m.m. av alkoholvaror, tobaksvaror och energiprodukter. Tullverkets direktåtkomst gäller alltså inte i myndighetens brottsbekämpande verksamhet.

För att få tillgång till uppgifter i beskattningsdatabasen, för de myndigheter som saknar direktåtkomst, krävs att myndigheten i varje enskilt fall lämnar en begäran till Skatteverket. Som har redovisats i avsnitt 6 finns inga bestämmelser i lagen om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet som begränsar Skatteverkets möjlighet att lämna ut uppgifter elektroniskt till andra myndigheter. I förarbetena anfördes att om en myndighet ska eller får lämna ut uppgifter, t.ex. med stöd av sekretesslagen (numera

offentlighets- och sekretesslagen) eller andra författningar, bör det vara upp till myndigheterna att avgöra på vilket sätt det ska göras (prop. 2000/01:33 s. 112). Uppgifter som angår misstankar om brott kan i viss utsträckning lämnas ut med stöd av flera olika sekretessbrytande bestämmelser, exempelvis 10 kap. 24 § OSL. Bestämmelsen innebär att en sekretessbelagd uppgift som angår misstanke om ett begånget brott kan lämnas till en åklagarmyndighet, Polismyndigheten, Säkerhetspolisen eller någon annan myndighet som har till uppgift att ingripa mot brottet, om fängelse är föreskrivet för brottet och detta kan antas föranleda någon annan påföljd än böter.

8.2 Direktåtkomst i brottsbekämpande syfte

De uppgifter på individnivå som sedan den 1 januari 2019 normalt ska lämnas till Skatteverket månadsvis i en arbetsgivardeklaration kan vara till stor nytta även i andra myndigheters verksamhet. Flera tidigare utredningar har också framhållit behovet av utbyte av information om inkomstuppgifter mellan myndigheter, bl.a. i syfte att minska de felaktiga utbetalningarna ur välfärdssystemen, effektivisera myndigheternas arbete och öka servicen till enskilda (prop. 2016/17:58 s. 102 f. och prop. 2017/18:270 s. 51 f.).

Möjligheten för andra myndigheter att få tillgång till uppgifter hos Skatteverket har utökats vid olika tillfällen, senast när Migrationsverket, Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen fick direktåtkomst till vissa uppgifter i beskattningsdatabasen (prop. 2016/17:58 och 2017/18:270). Direktåtkomsten i de fallen gäller i ärenden om dagersättning åt asylsökande (Migrationsverket), bestämmande av sjukpenninggrundande inkomst, beräkning av bostadsbidrag och om betalningsskyldighet för underhållsstöd (Försäkringskassan) samt stöd till arbetsgivare för anställning av en enskild person (Arbetsförmedlingen). När det gäller brottsbekämpande verksamhet är det som tidigare har nämnts bara Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet som har direktåtkomst till uppgifter i beskattningsdatabasen.

I samband med behandlingen av propositionen Uppgifter på individnivå i arbetsgivardeklarationen (prop. 2016/17:58) framhöll Polismyndigheten i en skrivelse till Justitiedepartementet att tillgång

till uppgifter om inkomster och arbetsgivare skulle vara mycket värdefull i den brottsbekämpande verksamheten. Även Åklagarmyndigheten och Ekobrottsmyndigheten pekade i sina remissyttranden på behovet av direktåtkomst till uppgifter i beskattningsdatabasen för brottsutredande uppgifter. De brottsbekämpande myndigheterna framhöll att direktåtkomst skulle innebära att brottsutredningar skulle kunna bedrivas närmare brottstidpunkten och på ett mer effektivt sätt.

8.2.1 Polismyndigheten

I en förundersökning är det polisen som sammanställer utredningen och redovisar den till åklagaren när den är färdig. Det gäller oavsett vem som är förundersökningsledare. I redovisningen ska den misstänktes inkomstförhållanden finnas med om det finns anledning att anta att påföljden genom bl.a. strafföreläggande kan bestämmas till dagsböter. En direktåtkomst skulle enligt Polismyndigheten öka kvaliteten och säkerheten på underlaget till dagsbottsutredningarna, vilket i sin tur leder till ökad rättssäkerhet och likabehandling. Behovet av direktåtkomst till aktuella inkomstuppgifter är dock inte begränsat endast till framtagandet av dagsbotsbelopp.

Polismyndigheten har lämnat flera exempel på hur uppgifter i beskattningsdatabasen skulle vara till nytta i verksamheten och bl.a. framhållit följande. Tillgången till uppgifter om utbetalda ersättningar för arbete och skatteavdrag på individnivå och uppgift om vem som har betalat ersättningen är mycket värdefull i såväl den brottsbekämpande som den brottsförebyggande verksamheten. De uppgifter om inkomst och arbetsgivare som Polismyndigheten i dag har tillgång till kommer främst från föregående taxeringsårs skattekäring eller från uppgifter om sjukpenninggrundande inkomst som har anmälts till Försäkringskassan. Månadsvisa uppgifter om inkomst och arbetsgivare skulle vara av central betydelse vid utredning av ekonomisk brottslighet. Genom direktåtkomst till sådana uppgifter kan myndigheten få snabbare information om personer och verksamheter som är under utredning. Uppgifterna är dessutom viktiga vid tillgångsutredningar, dvs. kartläggningar av den misstänktes ekonomi som inriktas dels på att hitta tillgångar som kan förverkas, dels på att utreda om den misstänkte haft ekonomisk

förmåga att med lagliga inkomster förvärva sina tillgångar. Uppgifter om arbetsgivare är också viktiga i utredningar om t.ex. barnpornografibrott, eftersom ärenden där den misstänkte kommer i kontakt med barn i sitt arbete kan prioriteras. De kan även vara värdefulla för att lokalisera personer, till exempel vid våldsbrott som skolskjutningar eller våld i hemmet eller vid kartläggningar av personer som har anmälts som förvunna. Tillgång till uppgifter om arbetsgivare skulle dessutom avsevärt underlätta arbetsplatsinspektioner, oavsett om inspektionen görs inom ramen för en förundersökning eller som inre gränskontroll. En begränsning av direktåtkomsten till inhämtande av uppgifter i syfte att ta fram dagsbotsbelopp skulle kunna få svårhanterbara konsekvenser i det praktiska arbetet eftersom samma uppgifter kan visa sig vara av betydelse i samma eller annan brottsutredning eller för en talan om förverkande.

Avslutningsvis har Polismyndigheten pekat på att förutsättningarna för att klara upp brott ökar ju närmare brottstidpunkten utredningsåtgärder kan vidtas och att en möjlighet till direktåtkomst i den brottsbekämpande verksamheten skulle vara tids- och resursbesparande för såväl Polismyndigheten som Skatteverket. Den ordning som nu gäller, där inhämtande av uppgifter i stället först genomgår en intern process med en formell begäran och administration för verkställighet av begäran, medför enligt Polismyndigheten att en stor del av verksamhetsnyttan går förlorad.

8.2.2 Säkerhetspolisen

Säkerhetspolisen har i en skrivelse till Justitiedepartementet uppgett att direktåtkomst till uppgifter i Skatteverkets beskattningsdatabas skulle skapa större förutsättningar för myndigheten att nå framgång i sitt uppdrag samt leda till ökad rättssäkerhet. Säkerhetspolisen har vidare förklarat att myndighetens arbete ofta är tidskritiskt och att tillgången till uppgifterna kan behövas när som helst på dygnet, alla dagar om året. Det är därför inte tillräckligt effektivt att ta del av uppgifter i beskattningsdatabasen efter begäran till Skatteverket.

Fokus i Säkerhetspolisens brottsbekämpande verksamhet ligger på att förebygga, förhindra och upptäcka brottslig verksamhet som innefattar brott mot Sveriges säkerhet och terrorbrott. Det innebär

att Säkerhetspolisen ofta arbetar utifrån ett ofullständigt underrättelseläge för att göra en bedömning av vad som kan komma att inträffa i framtiden. Säkerhetspolisen menar därför att varje bit av information som kan förbättra lägesbilden kan vara avgörande för att nå framgång.

Enligt Säkerhetspolisen kan det finnas ett behov av uppgifter från Skatteverkets beskattningsdatabas för att identifiera individer som är intressanta inom samtliga Säkerhetspolisens verksamhetsområden. Vidare kan uppgifter om arbetsgivare vara avgörande för att lokalisera personer som är föremål för operativt intresse. Säkerhetspolisen har även poängterat att uppgifter om inkomst har ett stort värde i samband med och som komplettering av finansiell underrättelseinformation. Underrättelseuppslagen måste ofta kompletteras med ytterligare uppgifter och den månatligt uppdaterade information som finns i beskattningsdatabasen utgör ett viktigt komplement i det hänseendet. Slutligen har myndigheten pekat på att uppgifterna i beskattningsdatabasen kan ge en indikation på att en person som är intressant i verksamheten kan misstänkas för ekonomisk brottslighet inom skatteområdet. I sådana fall kan uppgifterna ligga till grund för att uppmärksamma Skatteverket på förhållandena, som en åtgärd för att reducera det säkerhetshot personen utgör.

Säkerhetspolisen bedriver även brottsutredande verksamhet och myndighetens behov av uppgifterna från beskattningsdatabasen i den delen av verksamheten sammanfaller då i huvudsak med de behov som Polismyndigheten har angett.

8.2.3 Åklagarväsendet

Åklagarmyndigheten och Ekobrottsmyndigheten yttrade sig över det förslag till direktåtkomst för Åklagarmyndigheten som lades fram i Månadsuppgiftsutredningens betänkande (SOU 2011:40 s. 60). Förslaget var utformat på så sätt att myndigheten skulle få direktåtkomst till vissa uppgifter i beskattningsdatabasen i den utsträckning uppgifterna behövdes för beräkning eller kontroll av dagsböter.

Åklagarmyndigheten anförde då bl.a. följande. Det är i normala fall polisen som utreder den misstänktes inkomstförhållanden inför

beslutet om dagsböter. Uppgifterna lämnas av den misstänkte vid förhör i samband med förundersökning. Endast i undantagsfall finns behov för åklagaren att själv kontrollera den misstänktes inkomst. Det är därför angeläget att Polismyndigheten ges samma möjlighet som Åklagarmyndigheten att ta del av uppgifterna. Även Ekobrottsmyndigheten och domstolar beslutar om dagsböter och det bör därför övervägas om inte även andra myndigheter i rättskedjan bör få ta del av inkomstuppgifter på samma sätt.

Vidare uppgav Åklagarmyndigheten att det bör övervägas om inte myndigheten bör få ta del av inkomstuppgifter även för andra ändamål än bestämmande av dagsbotens storlek. Det finns ett behov av att ta del av inkomstuppgifter i arbetet med att återföra brottsutbyte och i förundersökningar angående felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen. Dessa frågor bör enligt myndigheten behandlas i ett sammanhang och frågan om direktåtkomst för Åklagarmyndigheten för bestämmande av dagsbotens storlek bör därför inte behandlas separat.

Ekobrottsmyndigheten uppgav i sitt remissyttrande att det var självklart att myndigheten borde få samma möjlighet till direktåtkomst för bestämmande av dagsböter som Åklagarmyndigheten. Även Ekobrottsmyndigheten pekade på ett behov av direktåtkomst till uppgifter i beskattningsdatabasen i brottsutredningar. Myndigheteten konstaterade att det visserligen finns möjligheter att få ut uppgifter i dag efter beslut om förundersökning, men att en direktåtkomst skulle effektivisera arbetet och korta handläggningstiderna. Ekobrottsmyndigheten betonade att frågan var viktig och borde prioriteras i kommande lagstiftningsarbete.

Både Åklagarmyndigheten och Ekobrottsmyndigheten har till Justitiedepartementet senare uppgett att de vidhåller sina tidigare angivna uppfattningar. Åklagarmyndigheten har särskilt pekat på att det ibland kan ta lång tid från det att polisen har inhämtat dagsbotsuppgift till dess ett strafföreläggande utfärdas och finns det då skäl att tro att uppgifterna inte längre är aktuella är det en fördel om åklagaren själv enkelt kan kontrollera den misstänktes inkomst. Åklagarmyndigheten har framhållit att direktåtkomst till inkomstuppgifter skulle underlätta arbetet i utredningar som syftar till att återföra brottsutbyte, vilket är ett prioriterat område inom myndigheten. Åklagarmyndigheten har uppgett att behovet av att ta del av inkomstuppgifter i arbetet med att återföra brottsutbyte och

i förundersökningar angående felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen är större än när det gäller att kontrollera dagsbottsuppgifter. Analytiker vid myndigheten genomför finansiella analyser och tillgångsutredningar och har då samma behov av uppgifterna som polisen när motsvarande utredningar utreds där. Åklagarmyndigheten har även understrukt att en förutsättning för myndighetens ståndpunkt är att samtliga myndigheter i rättskedjan får direktåtkomst till inkomstsuppgifter. Åklagarmyndigheten ser annars en risk för att en del av det utredningsarbete som normalt utförs av polisen skulle läggas på åklagarna och att domstolarna skulle förvänta sig att åklagarna försedde dem med aktuella uppgifter.

Ekobrottsmyndigheten har framfört att direktåtkomst till skattedatabasen skulle effektivisera både det lagförande och brottsutredande arbetet väsentligt. Om underlaget kan tas fram snabbare i en brottsutredning innebär det att denna kan genomföras närmare själva brottstidpunkten vilket bl.a. ger större möjligheter att säkra brottsutbyte, relevant utredningsmaterial kan tas fram lättare och man kan erhålla säkrare vittnesuppgifter. Ekobrottsmyndigheten hänvisar till de motiveringar som framfördes när skattebrottsenheten gavs direktåtkomst till skattedatabasen och menar att Ekobrottsenheten har samma behov av direktåtkomst till skattedatabasen som skattebrottsenheten.⁴ Vidare så framhåller myndigheten att det i dag kan ta tre till fem arbetsdagar att få begärda uppgifter utlämnade. Att agera snabbt är i många fall av stor betydelse bl.a. i arbetet med att säkra brottsutbyte. Framförallt Ekobrottsmyndighetens underrättelseverksamhet stöter på problem vid begäran om uppgifter ur beskattningsdatabasen och i underrättelseverksamhet är just tiden av avgörande betydelse för att kunna förhindra grov brottslighet.

8.2.4 Tullverket

Tullverket har i dag direktåtkomst till vissa uppgifter i beskattningsdatabasen (se avsnitt 8.1). Åtkomsten, som regleras i 2 kap. 8 § andra stycket i lagen om behandling av uppgifter i

---

⁴ SOU 2005:35 Krav på kassaregister – Effektivare utredning av ekobrott Del C och prop. 2005/06: Effektivare skattekontroll m.m.

Skatteverkets beskattningsverksamhet, får endast avse den som är eller kan antas vara gäldenär enligt tullagstiftningen och är skyldig att betala skatt för en vara vid import eller är föremål för Tullverkets kontrollverksamhet enligt lagen (1998:506) om punktskattekontroll av transporter m.m. av alkoholvaror, tobaksvaror och energiprodukter.

Tullverket har meddelat Justitiedepartementet att uppgifterna i beskattningsdatabasen är av central betydelse vid utredning av brott och att möjligheten till en utökad direktåtkomst skulle göra det möjligt för myndigheten att bedriva analys- och utredningsarbete mer effektivt än i dag.

Tullverket har bl.a. anfört att direktåtkomst till uppgifter om arbetsgivare och inkomst skulle vara till stor nytta för myndighetens underrättelseverksamhet. Tullverkets underrättelseverksamhet arbetar mot grov smuggling och en direktåtkomst till uppgifterna skulle användas vid kartläggning av individer och företag som kan kopplas till smugglingen. En direktåtkomst skulle innebära kortare handläggningstider och underrättelsearbetet skulle bli mer tids- och resurseffektivt.

I Tullverkets brottsutredningsverksamhet skulle möjligheten till direktåtkomst medföra att brottsutredningar kan bedrivas närmare brottstidpunkten vilket ökar förutsättningarna till upplösning. Tullverket pekar vidare på att en direktåtkomst även skulle minska arbetsbördan för Skatteverket samt medföra kostnadsbesparingar för båda myndigheterna. Tullverket menar att många av de situationer där uppgifterna i beskattningsdatabasen är till nytta för verksamheten är sådana där kontrollåtgärder behöver vidtas snabbt, ofta i det operativa arbetet på fältet. En direktåtkomst är i dessa fall en förutsättning för att tillgången till uppgifterna ska fylla sin funktion.

I övrigt har Tullverket anfört att de uppgifter som finns att tillgå i beskattningsdatabasen skulle vara värdefulla för att lokalisera personer som är föremål för utredningsåtgärder eller som är efterlysta. Vidare uppger Tullverket att kvaliteten på underlaget till dagsbetsuppgift skulle öka. Direktåtkomst skulle ge ökade möjligheter att ta egendom i förvar för säkerställande av framtida förverkande av utbyte från brottslig verksamhet och i ärenden rörande smuggling av bl.a. alkoholvaror kan direktåtkomsten göra

att eventuella misstankar styrks genom att lämnade uppgifter kan kontrolleras mot beskattningsdatabasen.

9 Direktåtkomst för brottsbekämpande myndigheter

9.1 Direktåtkomst och personlig integritet

När det övervägs om bestämmelser om ett utökat informationsutbyte ska införas måste det göras en avvägning mellan de samhällsintressen som talar för att införa sådana bestämmelser och de integritetsskäl som talar emot. Automatiserad behandling av stora mängder personuppgifter kan i sig medföra risker från integritetssynpunkt. Ett omfattande elektroniskt utlämnande av personuppgifter innebär vidare att sådana uppgifter får en större spridning. Det kan också ge mottagaren möjligheter att göra sökningar och bearbeta informationen. Generellt kan sägas att en möjlighet till direktåtkomst ökar riskerna för intrång i den personliga integriteten, eftersom direktåtkomst typiskt sett innebär att uppgifter blir tillgängliga för fler personer och att den utlämnande myndighetens möjligheter att kontrollera användningen av uppgifterna minskar.

Frågan om elektroniskt informationsutbyte mellan myndigheter har diskuterats i olika sammanhang och flera utredningar har behandlat de avvägningar som behöver göras vid ett utökat elektroniskt uppgiftslämnande. I dessa sammanhang har bl.a. framhållits att skyddet för den personliga integriteten måste vägas mot de viktiga allmänintressen som kan motivera ett utökat informationsutbyte. Sådana intressen kan vara att informationsutbytet leder till en ökad effektivitet hos myndigheter, att kontrollmöjligheterna förbättras eller att enskilda ges bättre service (prop. 2007/08:160 s. 48 och prop. 2016/17:58 s. 124).

När Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet fick direktåtkomst till uppgifter i beskattningsdatabasen konstaterades att en första förutsättning för att direktåtkomst skulle komma i fråga

var att en sådan åtkomst leder till en väsentligt ökad effektivitet i fråga om brottsbekämpning i skattebrottsenheternas verksamhet. Vidare anfördes att en avvägning måste göras mellan skattebrottsenheternas behov och skyddet för den enskildes personliga integritet, samt de rättssäkerhetsaspekter som i övrigt gör sig gällande i detta sammanhang (prop. 2005/06:169 s. 80). Regeringen konstaterade därefter sammanfattningsvis att, under förutsättning att det finns författningsreglerade integritetskyddande begränsningar av den brottsbekämpande verksamhetens möjligheter att använda sig av åtkomsten, får risken för integritetskränkningar anses vara väl uppvägd av de effektivitetsvinster som skulle uppnås i den brottsbekämpande verksamheten. Genom att låta direktåtkomsten omfatta särskilt utvalda och typiskt sett något mindre integritetskänsliga uppgifter kunde riskerna för integritetsintrång enligt regeringens mening minskas (prop. 2005/06:169 s. 83).

Flera myndigheter deltar i dag i elektroniska informationsutbyten med Skatteverket och det har ansetts vara förenligt med kraven på skydd mot oacceptabla intrång i den personliga integriteten att tillåta dessa utbyten. De myndigheter som senast fick tillgång till uppgifter i beskattningsdatabasen genom direktåtkomst var Migrationsverket, Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen. Regeringen ansåg då att deras behov av tillgång till sådana uppgifter genom direktåtkomst vägde tyngre än motstående integritetsintressen (prop. 2016/17:58 s. 124 f. och prop. 2017/18:270 s. 51 ff.).

9.2 Nya bestämmelser om direktåtkomst till uppgifter i beskattningsdatabasen

Förslag: Polismyndigheten, Säkerhetspolisen, Åklagarmyndigheten, Ekobrottsmyndigheten och Tullverket ska få medges direktåtkomst till uppgifter i beskattningsdatabasen i den utsträckning det behövs för att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet eller utreda eller lagföra brott. Direktåtkomsten ska endast få omfatta uppgifter per betalningsmottagare i en sådan arbetsgivardeklaration eller förenklad arbetsgivardeklaration som avses i 26 kap.

skatteförfarandelagen, identifikationsuppgifter för den uppgiftsskyldige och betalningsmottagaren, samt uppgift om den redovisningsperiod som deklarationen avser.

Uppgifter om inkomster för en viss betalningsmottagare i en arbetsgivardeklaration är inte utan integritetskänslighet, men är inte heller av det särskilt känsliga slaget. Brottsbekämpande myndigheter har redan i dag möjlighet att få tillgång till uppgifter hos Skatteverket om inkomst eller arbetsgivare, förutsatt att en sekretessbrytande bestämmelse är tillämplig. Detta måste dock ske genom att en manuell begäran görs till Skatteverket i varje enskilt fall. Vidare kan det framhållas att det är fråga om uppgifter som arbetsgivare eller andra utbetalare av ersättning har lämnat till Skatteverket i arbetsgivardeklarationer, ändringar och tillägg till dessa uppgifter som görs av den deklarationsskyldige samt Skatteverkets ändringar och kompletteringar vid uppenbara felaktigheter. Utlämnandet avser alltså inte uppgifter som Skatteverket får tillgång till på annat sätt och som kan leda till att Skatteverket vid beskattningen frångår de uppgifter som har lämnats av utbetalaren.

Det behov av tillgång till uppgifter i beskattningsdatabasen som har beskrivits av Polismyndigheten, Säkerhetspolisen, Åklagarmyndigheten, Ekobrottsmyndigheten och Tullverket framstår som lika starkt som det behov som finns hos de övriga myndigheter som nu har tillgång till motsvarande uppgifter i databasen genom direktåtkomst. Samhällets intresse av en effektiv brottsbekämpning, inte minst av ekonomisk brottslighet, är stort och en förbättring av den verksamheten måste värderas högt. I dag hanteras inhämtning av uppgifterna manuellt. Ett automatiserat utlämnande av uppgifter i beskattningsdatabasen till Polismyndigheten, Säkerhetspolisen, Åklagarmyndigheten, Ekobrottsmyndigheten och Tullverket skulle därmed öka effektiviteten vid uppgiftslämnandet för både Skatteverket och den mottagande myndigheten. Vidare skulle en tillgång till aktuella inkomstuppgifter genom ett automatiserat förfarande starkt kunna bidra till en mer rättssäker och rättvis påföljdsbestämning när dagsböter ska dömas ut. Det behov som de aktuella myndigheterna har av uppgifter i beskattningsdatabasen bedöms inte kunna uppfyllas genom utveckling av en fråga-svar-funktionalitet. Det bör därför införas en bestämmelse som innebär att Polismyndigheten,

Säkerhetspolisen, Åklagarmyndigheten, Ekobrottsmyndigheten och Tullverket för vissa ändamål medges direktåtkomst till vissa uppgifter i beskattningsdatabasen. Sammantaget måste de samhällsintressen som talar för att införa en möjlighet till tillgång till vissa uppgifter i beskattningsdatabasen genom direktåtkomst för de aktuella brottsbekämpande myndigheterna anses väga tyngre än de integritetsskäl som talar mot. Riskerna ur integritetssynpunkt kan dessutom begränsas genom att direktåtkomst bara får gälla vissa uppgifter.

Begränsningen av tillgången till uppgifter genom direktåtkomst bör göras på samma sätt som för de myndigheter som senast fick tillgång till uppgifter i beskattningsdatabasen. Direktåtkomsten bör alltså endast få omfatta uppgifter per betalningsmottagare i en arbetsgivardeklaration eller en förenklad arbetsgivardeklaration, identifikationsuppgifter för den uppgiftsskyldige och betalningsmottagaren samt uppgift om den redovisningsperiod som deklARATIONEN avser.

Direktåtkomsten bör också begränsas på så sätt att den endast ska gälla för uppgifter som behövs för att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet eller utreda eller lagföra brott. Det innebär att direktåtkomsten exempelvis inte kan användas i hela Polismyndighetens verksamhet. Genom att direktåtkomsten begränsas till uppgifter som behövs i den brottsbekämpande och lagförande verksamheten balanseras effektivitetsbehovet mot integritetsintresset samtidigt som myndigheternas mest påtagliga behov kan tillgodoses.

De nya bestämmelserna om direktåtkomst bör, på samma sätt som tidigare bestämmelser, meddelas i lag.

Bestämmelserna bör så långt som möjligt följa den nuvarande systematiken och utformningen av reglerna i lagen om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet. I lagen görs åtskillnad mellan utlämnande genom direktåtkomst och annat elektroniskt utlämnande och det finns särskilda bestämmelser om att direktåtkomst är tillåten i vissa fall. Motsvarande bestämmelser bör därför införas för de myndigheter som nu ska få tillgång till uppgifter i beskattningsdatabasen genom direktåtkomst. Eftersom samma begränsningar av tillgången till uppgifter ska gälla för alla de myndigheter som nu ska få medges direktåtkomst, kan bestämmelserna samlas i en ny paragraf i 2 kap.

9.3 En uttrycklig bestämmelse om behandling för nya ändamål

Förslag: Det ska införas en bestämmelse som klargör att Skatteverket inom ramen för beskattningsverksamheten får behandla personuppgifter för att tillhandahålla information som behövs i Polismyndighetens, Säkerhetspolisens, Åklagarmyndighetens, Ekobrottsmyndighetens eller Tullverkets brottsbekämpande och lagförande verksamhet.

Lagen om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet kompletterar dataskyddsförordningen (2 §). Dataskyddsförordningen är alltså tillämplig när Skatteverket behandlar personuppgifter inom beskattningsverksamheten. När personuppgifter från beskattningsverksamheten används i den brottsbekämpande verksamheten behandlas de för ett nytt ändamål. Behandling för ett sådant nytt ändamål måste vara förenlig med den s.k. finalitetsprincipen, som kommer till uttryck såväl i dataskyddsförordningen som i lagen om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet. Där anges att personuppgifter får behandlas för andra ändamål än insamlingsändamålet, under förutsättning att uppgifterna inte behandlas på ett sätt som är oförenligt med det ändamål för vilket uppgifterna samlades in. När uppgifterna sedan behandlas i den brottsbekämpande verksamheten är regleringen i brottsdatalagen och registerförfattningarna på brottsdatalagens område tillämplig i stället för regleringen på dataskyddsförordningens område. Sådan behandling av personuppgifter sker redan idag och kan inte anses strida mot dataskyddsregleringen. För att undvika otydligheter föreslås dock ett tillägg i 1 kap. 5 § lagen om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet, som klargör att uppgifter som behandlas enligt 4 § även får behandlas av Skatteverket för att tillhandahålla information som behövs i Polismyndighetens, Säkerhetspolisens, Åklagarmyndighetens, Ekobrottsmyndighetens eller Tullverkets brottsbekämpande och lagförande verksamhet.

9.4 Sekretess

9.4.1 Bestämmelse om uppgiftsskyldighet

Förslag: En bestämmelse om uppgiftsskyldighet ska införas som innebär att Polismyndigheten, Säkerhetspolisen, Åklagarmyndigheten, Ekobrottsmyndigheten och Tullverket har rätt att ta del av vissa uppgifter i beskattningsdatabasen utan att sekretessen hindrar det.

Uppgifter per betalningsmottagare i arbetsgivardeklarationer omfattas av absolut sekretess hos Skatteverket enligt 27 kap. 1 § OSL. Ett utlämnande av uppgifterna till andra myndigheter kräver att sekretessen bryts. Det finns vissa sekretessbrytande bestämmelser i 10 kap. OSL. Uppgifter som angår misstankar om brott kan i viss utsträckning lämnas ut med stöd av flera olika sekretessbrytande bestämmelser, se exempelvis 10 kap. 19–24 §§. Enligt den s.k. generalklausulen i 10 kap. 27 § OSL får en sekretessbelagd uppgift lämnas till en myndighet, om det är uppenbart att intresset av att uppgiften lämnas har företräde framför det intresse som sekretessen ska skydda. Regeringen har dock tidigare gjort bedömningen att det ofta inte är lämpligt att omfattande utlämnande av sekretessbelagda uppgifter sker enbart med stöd av den sekretessbrytande generalklausulen (se t.ex. prop. 2015/16:65 s. 94). Enligt 10 kap. 28 § OSL följer att sekretess inte hindrar att uppgift lämnas till en annan myndighet, om uppgiftsskyldighet följer av lag eller förordning. Den föreslagna bestämmelsen bör därför utformas som en uppgiftsskyldighet för Skatteverket.

9.4.2 Bestämmelsernas närmare utformning

Den bestämmelse om uppgiftsskyldighet som nu är aktuell kan, på samma sätt som gjorts tidigare, ges i förordning.

Möjligheten till direktåtkomst förutsätter normalt att den mottagande myndigheten rent tekniskt har tillgång till fler uppgifter än vad myndigheten har rätt att ta del av. Det beror på att det i förväg

inte går att veta vilka personer som kommer att bli aktuella i ärenden hos mottagaren. Alla uppgifter som görs tekniskt tillgängliga för den mottagande myndigheten vid direktåtkomsten anses utlämnade till denna. Sekretessbrytande regler måste därför omfatta fler uppgifter än de som den mottagande myndigheten i konkreta fall har rätt att ta fram. Bestämmelserna om direktåtkomst bör dock, i likhet med motsvarande gällande reglering, formuleras så att det framgår att den mottagande myndigheten bara får ta del av uppgifter när de behövs i vissa angivna situationer. Vidare innebär databassekretessen i 27 kap. 1 § OSL att uppgifter i beskattningsdatabasen kommer att omfattas av absolut sekretess hos de mottagande myndigheterna så länge uppgifterna inte används i den mottagande myndighetens verksamhet. Därmed motverkas en spridning av sådana uppgifter som den mottagande myndigheten inte behöver för brottsbekämpande ändamål, men som har gjorts tekniskt tillgängliga för myndigheten. Den mottagande myndighetens behandling av personuppgifter omfattas också av integritetsskyddande bestämmelser i de författningar som gäller för den myndighetens personuppgiftsbehandling.

Bestämmelsen om uppgiftsskyldighet vid direktåtkomst bör formuleras så att den mottagande myndigheten ges rätt att ta del av vissa uppgifter vid direktåtkomst till beskattningsdatabasen. De uppgifter som till sitt slag inte behövs för att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet eller utreda eller lagföra brott omfattas varken av bestämmelsen om uppgiftsskyldighet eller bestämmelserna om direktåtkomst.

Om kretsen av personer som har tillgång till personuppgifter begränsas är riskerna för integritetsintrång generellt sett mindre. Allmänt gäller att den mottagande myndigheten måste begränsa åtkomsten så mycket som möjligt med hänsyn till den aktuella verksamheten och känsligheten hos personuppgifterna. Enligt 3 kap. 6 § brottsdatalagen gäller att tillgången till personuppgifter ska begränsas till vad var och en behöver för att kunna fullgöra sina arbetsuppgifter.

Direktåtkomsten förutsätter också att uppgifter kan överföras på ett tekniskt säkert sätt. I 3 kap. 2–5 §§ brottsdatalagen ställs krav på den personuppgiftsansvarige avseende tekniska och organisatoriska åtgärder för att skydda de personuppgifter som behandlas. Med hänsyn till att det finns en omfattande reglering av myndigheternas

ansvar vid personuppgiftsbehandling saknas det skäl att införa några särskilda bestämmelser om Skatteverkets ansvar vid direktåtkomsten för andra myndigheter.

I dataskyddsförordningen finns det inga särskilda bestämmelser som direkt rör direktåtkomst. Den personuppgiftsbehandling som föranleds av förslaget bedöms vara förenlig med dataskyddsförordningen.

9.4.3 Sekretess hos de mottagande myndigheterna

Bedömning: Den sekretess som gäller hos Skatteverket för de uppgifter som lämnas ut från beskattningsdatabasen bör inte föras över till Polismyndigheten, Säkerhetspolisen, Åklagarmyndigheten, Ekobrottsmyndigheten eller Tullverket.

Som framgår av avsnitt 4.1 följer av 27 kap. 1 § OSL att databassekretess gäller för uppgifter i beskattningsdatabasen. Sekretessen är absolut, dvs. det finns inget skaderekvisit. Databassekretessen gäller både hos Skatteverket och hos mottagande myndighet så länge som uppgifterna inte har tagits ut ur databasen, dvs. så länge uppgifterna enbart är tekniskt tillgängliga hos den mottagande myndigheten. När en uppgift ur databasen dras ut på papper eller används på annat sätt i den mottagande myndighetens verksamhet upphör databassekretessen att vara tillämplig hos den mottagande myndigheten. I sådana situationer kommer i stället de sekretessbestämmelser som gäller hos den mottagande myndigheten att vara tillämpliga på uppgiften.

Bestämmelser om sekretess för uppgift om en enskilds personliga och ekonomiska förhållanden i bl.a. förundersökning och annan brottsbekämpande verksamhet regleras i 35 kap. 1 § OSL. Sekretess för sådan uppgift gäller med ett omvänt skaderekvisit och är således svagare än databassekretessen. Det innebär att den svagare sekretessen kommer att gälla för de uppgifter som de mottagande myndigheterna får direktåtkomst till i beskattningsdatabasen när de används i handläggningen. Frågan är då om det finns ett behov av ett starkare sekretesskydd för de aktuella uppgifterna när de används i de brottsbekämpande myndigheternas verksamhet.

En av de grundläggande principerna för sekretessregleringen är att sekretess som huvudregel inte följer med en uppgift när den lämnas till en annan myndighet. Detta beror bl.a. på att behovet av och styrkan i en sekretessbestämmelse inte kan bestämmas enbart med hänsyn till sekretessintresset. Det måste i varje sammanhang vägas mot intresset av insyn i myndigheternas verksamhet. Denna avvägning kan tänkas utfalla på skilda sätt hos olika myndigheter och inom olika områden. Offentlighetsintresset kan således kräva att de uppgifter som behandlas som hemliga hos en myndighet är offentliga hos en annan myndighet som har inhämtat dem hos den förstnämnda (prop. 1979/80:2 Del A s. 75 f.).

De argument som lyftes när det beslutades att uppgifterna i beskattningsdatabasen skulle omfattas av absolut sekretess var i huvudsak den skatteskyldiges långtgående plikt att lämna uppgifter om sina personliga förhållanden till Skatteverket samt hänsynen till den enskildes personliga integritet (prop. 1979/80:2 Del A s. 256 f.).

Den kategori av uppgifter som är aktuell för direktåtkomst är sådana uppgifter som redan i dag förekommer i brottsbekämpande verksamhet. Som framgår ovan skyddas uppgifterna av sekretess hos de mottagande myndigheterna genom bestämmelsen i 35 kap. 1 § OSL. Lagstiftaren har således tidigare gjort en avvägning mellan insynsintresset och behovet av skydd för uppgifter av personlig karaktär i brottsbekämpande verksamhet och det finns inte skäl att bedöma behovet av sekretesskydd annorlunda enbart till följd av att uppgifterna tillhandahålls genom direktåtkomst.

10 Ikraftträdande och behovet av övergångsbestämmelser

Förslag: Författningsändringarna ska träda i kraft den 1 mars 2021.

Bedömning: Det finns inget behov av övergångsbestämmelser.

Lagändringarna bör träda i kraft så snart som möjligt. Det bedöms att lagändringarna kan träda i kraft den 1 mars 2021.

Det bedöms inte finnas något behov av övergångsbestämmelser.

11 Konsekvenser

Bedömning: Förslagen innebär att de brottsbekämpande myndigheterna får tillgång till uppgifter i Skatteverkets beskattningsdatabas på ett enklare och snabbare sätt. Åtgärden effektiviserar de brottsbekämpande myndigheternas arbete vilket bidrar till att brottsligheten kan bekämpas effektivare. I ett inledande skede kan förslagen ge upphov till vissa kostnader. Dessa kostnader ryms dock inom befintliga anslag. I övrigt har förslagen inga sådana konsekvenser som behöver redovisas särskilt.

Skälen för bedömningen

Vad innebär förslagen och vem berörs av dem?

Uppgifter från Skatteverkets beskattningsdatabas används redan i dag av de brottsbekämpande myndigheterna. För att få tillgång till uppgifterna krävs att myndigheterna lämnar in en begäran i varje enskilt fall. Förfarandet är både resurs- och tidskrävande. I denna promemoria föreslås att Polismyndigheten, Säkerhetspolisen, Åklagarmyndigheten, Ekobrottsmyndigheten och Tullverket ska få medges direktåtkomst till uppgifterna vilket kommer att effektivisera inhämtandet.

Direktåtkomst till personuppgifter försvagar generellt sett skyddet för den personliga integriteten. Bedömningen som görs i promemorian är dock att de samhällsintressen som talar för en direktåtkomst väger tyngre än de integritetsskäl som talar emot. Betydelsen av att myndigheter kan utbyta information om inkomstuppgifter mellan varandra har framhållits i flera tidigare utredningar. Ökad effektivitet, ökade kontrollmöjligheter och ökad

rättssäkerhet är positiva effekter som har lyfts fram. Skyddet för den personliga integriteten bedöms vara tillräckligt bl.a. mot bakgrund av att de uppgifter som omfattas av direktåtkomsten begränsas samt genom de regler som återfinns i dataskyddsregleringen.

Förslagen bidrar till att bekämpa brottslighet

Åtgärden effektiviserar de brottsbekämpande myndigheternas arbete vilket bidrar till en ökad förmåga att bekämpa brottslighet. Flera av myndigheterna har exempelvis pekat på att en direktåtkomst skulle innebära att utredningsåtgärder skulle kunna vidtas närmare brottstidpunkten vilket ökar förutsättningarna att klara upp ett brott.

De ekonomiska konsekvenserna av förslagen

Förslagen är teknikneutrala och kräver, såvitt kan bedömas, inte att Polismyndigheten eller någon annan myndighet investerar i nya datorsystem. Det får ändå antas att förslagen i ett inledande skede kommer att ge upphov till vissa kostnader för t.ex. utredning, utbildning och anpassningar av datorsystem. Kostnaderna bedöms dock inte vara större än att de ryms inom respektive myndighets befintliga anslag. Förslagen ger inte upphov till några nya löpande kostnader för de myndigheter som i första hand ska tillämpa de nya bestämmelserna. I dag hanterar myndigheterna uppgiftsinhämtningen manuellt. Genom att få direktåtkomst till uppgifterna i beskattningsdatabasen blir handläggningstiderna kortare och de brottsbekämpande myndigheternas arbete torde därmed bli mer tids- och resurseffektivt.

Inga konsekvenser i övrigt

Förslagen bedöms inte ha betydelse för sysselsättning och offentlig service i olika delar av landet. De bedöms inte heller ha betydelse för små företags arbetsförutsättningar, konkurrensförmåga eller villkor i övrigt i förhållande till större företags. Förslagen bedöms slutligen

inte ha betydelse för jämställdheten mellan kvinnor och män eller för möjligheterna att nå de integrationspolitiska målen.

12 Författningskommentar

12.1 Förslaget till lag om ändring i lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet

1 kap.

5 § Uppgifter som behandlas enligt 4 § får även behandlas för

1. att tillhandahålla information som behövs i författningsreglerad verksamhet hos någon annan än Skatteverket för

a) fastställande av underlag för samt redovisning, bestämmande, betalning och återbetalning av skatter eller avgifter,

b) utsökning, indrivning, skuldsanering och F-skuldsanering,

Uppgifter som behandlas enligt 4 § får även behandlas för

1. att tillhandahålla information som behövs i författningsreglerad verksamhet hos någon annan än Skatteverket för

a) fastställande av underlag för samt redovisning, bestämmande, betalning och återbetalning av skatter eller avgifter,

b) utsökning, indrivning, skuldsanering och F-skuldsanering,

c) att utgöra underlag för beräkning, beslut och kontroll i fråga om förmån, bidrag och andra stöd,

d) pensionsberäkning,

e) tillsyn och kontroll samt lämplighets- och tillståndsprövning och annan liknande prövning, och

f) aktualisering och komplettering av uppgifter om fastigheter i andra myndigheters register,

2. att tillhandahålla information som behövs i

a) *Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet enligt lagen (1997:1024) om Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet,*

b) Polismyndighetens, Säkerhetspolisens, Åklagarmyndighetens, Ekobrottsmyndighetens eller Tullverkets brottsbekämpande och lagförande verksamhet,

3. att fullgöra uppgiftslämnande som sker i överensstämmelse med lag eller förordning, och

4. andra ändamål, under förutsättning att uppgifterna inte behandlas på ett sätt som är oförenligt med det ändamål för vilket uppgifterna samlades in.

I paragrafen finns bestämmelser om s.k. sekundära ändamål. De reglerar i vilken utsträckning personuppgifter, som myndigheten har samlat in för ett primärt ändamål, får behandlas för att lämnas ut till annan verksamhet inom den egna myndigheten, till enskilda eller till andra myndigheter för att tillgodose deras behov. Övervägandena finns i avsnitt 9.2.

I *punkt 2* läggs ett nytt stycke till som innebär att uppgifter som redan behandlas med stöd av 4 § får behandlas för att tillhandahålla information som behövs i Polismyndighetens, Säkerhetspolisens, Åklagarmyndighetens, Ekobrottsmyndighetens eller Tullverkets brottsbekämpande och lagförande verksamhet. Polismyndigheten men framför allt Tullverket bedriver även annan verksamhet än brottsbekämpande och lagförande verksamhet. Det kan gälla exempelvis allmän övervakning, gränskontroll eller tullkontroll. I sådan verksamhet – som inte utförs i brottsbekämpande eller lagförande syfte – är bestämmelsen inte tillämplig.

2 kap.

8 e § Polismyndigheten, Säkerhetspolisen, Åklagarmyndigheten, Ekobrottsmyndigheten och Tullverket får ha direktåtkomst till uppgifter i beskattningsdatabasen, om uppgifterna behövs för att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet eller utreda eller lagföra brott.

Direktåtkomsten får endast omfatta

1. uppgifter per betalningsmottagare i en sådan arbetsgivardeklaration eller förenklad arbetsgivardeklaration som avses i 26 kap. skatteförfarandelagen (2011:1244),

2. identifikationsuppgifter för den uppgiftsskyldige och betalningsmottagaren, och

3. uppgift om den redovisningsperiod som deklARATIONEN avser.

I paragrafen, som är ny, föreskrivs att Polismyndigheten, Säkerhetspolisen, Åklagarmyndigheten, Ekobrottsmyndigheten och Tullverket i vissa fall får ha direktåtkomst till uppgifter i beskattningsdatabasen. Övervägandena finns i avsnitt 9.2.

I *första stycket* anges att de aktuella myndigheterna får ha direktåtkomst till uppgifter i beskattningsdatabasen om uppgifterna behövs för att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet eller utreda eller lagföra brott.

I *andra stycket* begränsas omfattningen av direktåtkomsten till vissa uppgifter i beskattningsdatabasen. Enligt *punkt 1* får myndigheternas direktåtkomst omfatta uppgifter per betalningsmottagare i arbetsgivardeklarationer eller förenklade arbetsgivardeklarationer som avses i 26 kap. skatteförfarandelagen (2011:1244), SFL. Vilka uppgifter som ska redovisas per betalningsmottagare i arbetsgivardeklarationer och förenklade arbetsgivardeklarationer framgår av bestämmelserna i 26 kap. 19 a–19 e §§ och 20 § SFL. Bestämmelser om vilka uppgifter som ska lämnas finns även i skatteförfarandeförordningen (2011:1261), SFF. De uppgifter som ska lämnas per betalningsmottagare är bl.a. uppgifter om utbetald ersättning. Direktåtkomsten får även omfatta sådana ändringar och tillägg som den deklARATIONSSKYLDIGE ska göra enligt 26 kap. 40 § SFL. Av *punkt 2* framgår att direktåtkomsten får omfatta identifikationsuppgifter för den uppgiftsskyldige och betalningsmottagaren (se 26 kap. 18 § 1 SFL, 6 kap. 1 och 2 §§ SFF). Enligt *punkt 3* får direktåtkomsten även omfatta uppgift om den redovisningsperiod som deklARATIONEN avser (se 26 kap. 18 § 2 SFL). En redovisningsperiod omfattar en kalendermånad (se 26 kap. 10 § SFL).